

Geachte heer Dalem,

Uw schepper, de heer Alberts, gebruikte 78 pagina's om in *De Vergaderzaal* over bijna twee dagen uit uw leven te schrijven. Mijn ontmoeting met u aan het einde van de jaren '80 duurde daardoor ternauwernood twee uur. Hij is mij altijd bijgebleven. Toen, zelf inmiddels groot geworden in een vergaderomgeving, begreep ik de waarschuwing dat het tussen vergadertijgers slecht met je kon aflopen vagelijk. Dat het, zoals in uw geval, tot tijdelijke krankzinnigheid kon leiden baarde me geen zorgen. Een enkele keer in de jaren na onze ontmoeting dacht ik aan u. Meestal als ik een collega, een zakenpartner of een concurrent een kleinigheid te schenken had. Vrijwel altijd koos ik voor *De Vergaderzaal*. Een boekje dun genoeg om een kleine kans te hebben te worden gelezen door struikrovers en vergadergedierte dat zich liever verdiept in *Het Financieele Dagblad* of *De Beursbengel*.

Zonder dat ik het meteen door had, ging u jaren geleden levensgroot voor me staan. Mijn lijf sleepte ik in die tijd dagelijks naar kantoor, maar mijn hersens liet ik thuis achter. Ik troostte mij met de gedachte dat het een tijdelijk verschijnsel zou zijn. Mijn vrouw leed immers aan een slepende, fatale ziekte. Hoe ik na het overlijden van mijn lief ook probeerde terug te keren in de wereld waarin ik iemand was, het lukte me niet. In die tijd was ik niet in staat ook maar een letter te lezen. Dat doorbrak ik door me tot kinderboeken te beperken. Ik hervond mezelf een beetje door de boeken van Thea Beckman. Daarna greep ik weer naar *De Vergaderzaal* en zag u die al zo lang voor me stond. Het flitste door me heen: ik ben een Dalem. Denk nu niet dat onze overeenkomst zo groot was dat ik op de rand van krankzinnigheid balanceerde. Ik zat wel in een depressie of voelde hem aankomen. En denk vooral ook niet dat, zoals u terugging naar uw vergaderzaal, ik terugging naar de mijne.

Dat teruggaan had u niet moeten doen. Wijsheid achteraf, ik weet het. Na onze kennismaking heb ik niet gemeend het u te moeten zeggen en dat was zeker niet uit beleefdheid. Maar nu vind ik het, wijs geworden door eigen ervaring, des te meer. Denk eens terug aan hoe uw terugkeer verliep. De heer Alberts liet op de laatste bladzijde één van de vergadertijgers zeggen dat ze u er nooit in hadden moeten halen, dat het nooit iets voor u is geweest. Dat kon u niet weten, u zat immers in de tram op weg naar uw vergadering. En in uw aanwezigheid zou het nooit zijn gezegd. Maar

toen u bij de halte schuin tegenover het kantoor uitstapte en op de vluchtheuvel bleef staan, keken ze door de ramen van de grote erker op u neer. U keek naar boven. Toen zag u dat ze allemaal, ja allemaal, een stap teruggededen. Dat had genoeg voor u moeten zijn meneer Dalem, genoeg. U had rechtsomkeert moeten maken. Ik denk dat u het niet deed, omdat u een aardige man bent. Aardige mensen denken gewoonlijk dat ze welkom zijn na een moeilijke periode. Maar ze stapten terug meneer Dalem.

Soms kijk ik met de ogen van een marsbewoner naar de wereld die ik achterliet. Dan zie ik 's morgens verpakte mannen en vrouwen in blik op weg naar hun inktvijvers. Om voor weer een dag te gaan leven naar de mores die ze samen bedachten maar niet zelden verafschuwen. Jaap Peters en Judith Pouw beschreven in hun De intensieve menshouderij het kantoor als een hok vol gestreste kippen en varkens. Maar kippen zijn nog steeds in de minderheid in kantoren en varkens zijn te slim om er te gaan zitten. Jonge hanen en makke schapen, dat zijn de meest voorkomende diersoorten in kantoren. Ook een zeldzame specie is de olifant geworden en dan vooral de oude. Log en traag als ze kunnen zijn, worden ze geacht veranderingen in de weg te staan. Ze eten ook veel en worden daardoor al snel te duur geacht. Niemand ziet meer de kracht van de oude olifant: zijn geheugen. Hoe ik ook naar kantoren kijk, ik blijf ziellose bedoeningen zien. Het gaat mijn begrip nog steeds te boven dat ik er gelukkig kon zijn. Ik moet aan een acute en een jarenlang durende bewustzijnsvernauwing hebben geleden. Of ik was verblind door iets wat ik voor succes hield, omdat veel mensen het zo noemden. Ik ben zielsgelukkig dat ik mijn vergaderzaal kon loslaten.

Ik weet niet hoe lang u nog in uw vergaderzaal bent gebleven meneer Dalem. Uw verhaal hield namelijk op toen u het gedierte zag terugtrekken. Stil hoop ik dat u alleen maar terugging om afscheid te nemen en daarna ingenieur bent geworden. Dat was immers wat u het liefst wilde zijn: ingenieur.

Met volle hoogachting,

Fred Daane

Gebruiksvoorwaarden

Het werk van schrijvers en dichters op Nederland Schrijft mag gratis worden gelezen en/of gedownload voor eigen gebruik. Iedere verspreiding, openbaarmaking, verveelvoudiging of bewerking is niet toegestaan.